Filosofian Akatemia

Laajennettu mieli 1.0

Filosofian Akatemia

Filosofian Akatemia on vuonna 2009 perustettu filosofiseen tutkimus- ja koulutustoimintaan keskittynyt yritys. Yritys harjoittaa korkeatasoista filosofista tutkimustyötä ja kehittää tutkimustyöstä käytännön elämän sovelluksia. Filosofian Akatemian missio on tutkia ihmiselämän peruskysymyksiä ja tuottaa tuhatvuotiseen filosofiseen perinteeseen ja ajankohtaiseen tieteelliseen tutkimukseen nojaten sovelluksia, jotka nostavat merkittävästi ihmisten tuottavuutta, hyvinvointia ja elämänlaatua.

Internet: www.filosofianakatemia.fi
Sähköposti: informaatio@filosofianakatemia.fi

© Lauri Järvilehto 2010

Sisällysluettelo

1. Aluksi……4
2. Laajennettu mieli……5
3. ACCESS – Tiedonhaku……6
3.1. Hakukoneen valinta……6
3.2. Googlen hakumenetelmät……7
3.3. Hakumenetelmän valinta……9
4. ARRANGE – Tiedon suodattaminen……14
4.1. iGoogle – informaatioimmersio……15
4.2. Twitter – kollektiivinen alitajunta……16
4.3. Google Reader – blogosfäärin muokkaaminen……18
4.4. StumbleUpon – oma internet……19
5. ARCHIVE – Tiedon arkistointi……21
5.1. Evernote ja neliulotteinen arkistointihierarkia……21
5.2. Evernoten käyttö……22
6. Lopuksi……26
Laajennettu mieli -verkkopalvelut……27
Hyödyllisiä linkkejä……27
Vinkkejä verkkopalveluiden käyttöön……27
Muita hakukoneita……28
Suositeltavia mobiiliverkkolaitteita……28

LIITE: Googlen hakuoperaattorit……29

1. Aluksi

Thomas Edison jätti jälkeensä yli viisi miljoonaa sivua muistiinpanoja. Legendan mukaan Edison pääsi käsiksi mihin tahansa yksittäiseen muistiinpanoon alle viidessä minuutissa. Käytännössä keksijänerolla oli jatkuvasti käytettävissään valtava määrä informaatiota sen lisäksi, mitä hän oli painanut mieleensä. Edison oli laajentanut radikaalisti omaa ajattelukapasiteettiaan innovatiiviseen arkistojärjestelmäänsä.

Ajattelutoiminnan kannalta on yhdentekevää, sijaitseeko tarvitsemasi informaatio aivojesi hippokampuksessa, vai onko tieto tallennettu kirjaan, kovalevylle tai internetpilveen. Ainoa merkittävä ero käytännön kannalta on, että pystyt tuottamaan käyttöösi tiedon silloin kun sitä tarvitset. Jos pääset käsiksi informaatioon samassa ajassa, ei sen tallennuspaikalla ole mitään käytännön merkitystä.

Biologinen mieleenpalauttaminen on kuitenkin ollut huikean paljon muita muistiinpanomenetelmiä nopeampaa. Vielä muutama vuosi sitten ei biologiselle muistamiselle ollut kilpailijaa. Kirjojen, muistivihkojen ja jopa tietokoneen käyttö oli auttamatta hitaampaa kuin opetellun asian mieleenpalauttaminen.

Viime vuosina tilanne on kuitenkin muuttunut. Viimeisen kolmen vuoden aikana hakukoneiden toiminnan virtaviivaistuminen, internetin jatkuvasti laajeneva kaikenkattava saavutettavuus, innovatiivisten internet-palveluiden yleistyminen ja taskukokoisten internet-laitteiden markkinoille tulo ovat muuttaneet radikaalisti suhdettamme informaatioon. Nyt tarvittava tieto on löydettävissä parhaimmillaan sekunneissa. Joissakin tilanteissa digitaalisen informaation käyttö voi olla jopa biologista mieleenpalauttamista nopeampaa.

Tässä oppaassa kerrotaan, miten pystyt laajentamaan ajattelukapasiteet-tiasia radikaalisti nykyteknologian avulla. Oppaassa esitellyt verkkopalvelut ovat kaikki ilmaisia. Lisäksi tarvitset vain internet-selaimella varustetun tietokoneen tai älykännykän.

Opas jakaantuu neljään osaan. Ensin esitellään David Chalmersin ja Andy Clarkin kehittämä laajennetun mielen hypoteesi, johon oppaan perusajatus paljolti nojaa. Sitten esitellään laajennetun mielen työkalupakki. Siihen kuuluu kolme osa-aluetta: tiedon haku, tiedon suodattaminen ja tiedon arkistointi. Oppaan lopusta löydät metodologiaa havainnollistavan kaavion, jonka voit vaikkapa ripustaa työpisteesi läheisyyteen.

2. Laajennettu mieli

Perinteisesti ajatellaan, että ajattelu on aivotoimintaa ja sillä siisti. Kutakin ajatusta vastaa siis tietty sähkökemiallinen reaktiosarja ajattelijan aivoissa. Filosofit David Chalmers ja Andy Clark kiistävät tämän perinteisen ajatuksen. He esittivät vuonna 1998 kuuluisan laajennetun mielen hypoteesinsa vaikutusvaltaisessa artikkelissa "The Extended Mind". Chalmersin ja Clarkin mukaan ajatukset voivat laajentua myös pään ulkopuolelle. Heidän mukaansa mikä tahansa sellainen laite, joka pään sisälle sijoitettuna katsottaisiin osaksi ihmisen mielen toimintaa tulee nähdä mielen osana myös pään ulkopuolella.

Jos vaikkapa ihmisen muistijäljet tallentava hippokampus korvattaisiin riittävän isolla kovalevyllä, ei ihminen välttämättä edes huomaisi eroa. Jos kovalevy sijaitseekin serverifarmilla, josta tieto saadaan samassa ajassa kuin hippokampuksesta, on tiedon sijainti käytännössä yhdentekevää. Jos joku kysyy sinulta vastausta kysymykseen, on lopputuloksen kannalta sama, oletko joskus opetellut vastauksen ulkoa vai katsotko sen internetistä.

Ajattelu ei ole vain aivotoimintaa. Ajattelutoimintaa voi laajentaa tehokkaasti käyttämällä ulkoisia välineitä. Verkon tarjoamat mahdollisuudet informaation löytämiseen ja käsittelyyn synnyttävät ennennäkemättömiä mahdollisuuksia informaation hyödyntämiseen.

Seuraavassa esitellään yksityiskohtaisesti laajennetun mielen metodologia, jonka avulla pääset nopeasti käsiksi internetin sisältämään informaatioon, jäsennät internetin tietotulvasta omien mielenkiinnon kohteidesi mukaisia kokonaisuuksia ja talletat tärkeän informaation internet-pilveen niin, että pääset siihen käsiksi mistä tahansa muutamissa sekunneissa.

Laajennetun mielen metodologia jakaantuu kolmeen osa-alueeseen:

ACCESS – Tiedonhaku
ARRANGE – Tiedon suodattaminen
ARCHIVE – Tiedon tallentaminen

ACCESS-hakumetodit mahdollistavat pääsyn internetin informaatioon samassa ajassa, jonka biologinen mieleenpalauttaminen vie. ARRANGE-metodien avulla suodatat tietotulvasta itsellesi tarkoituksenmukaisen informaation. ARCHIVE-metodin avulla tallennat kaiken käyttökelpoisen informaation niin, että pääset siihen myöhemmin hetkessä käsiksi. Hyödyntämällä laajennetun mielen metodologiaa tiedät kaiken, minkä internet tietää, löydät tarvitsemasi informaation hetkessä, etkä unohda mitään, mitä et halua unohtaa.

3. ACCESS – Tiedonhaku

Vielä viitisentoista vuotta sitten entuudestaan tuntemattoman vastauksen löytäminen kysymykseen edellytti tietosanakirjojen selailua tai kirjastoreissua. Nykyaikana sama vastaus, jonka tuottamiseen olisi mennyt tunteja löytyy sekunneissa googlaamalla.

Tarvittava tieto löytyy usein intuitiivisesti hakukonetta käyttämällä. Hakukoneet myös jäsentävät informaatiota jatkuvasti yhä paremmin. Esimerkiksi Googlen käyttämät niin sanotut semanttiset operaattorit mahdollistavat, että googlaaminen ei kohdistu ainoastaan tarkalleen käyttämiisi sanoihin. Google osaa myös tulkita kirjoitusvirheitä ja tarjota synonyymejä tai samankaltaisia sanoja hyödyntäviä hakutuloksia. Tämä on erittäin käytännöllistä silloin, kun et tiedä tarkalleen mitä olet hakemassa.

Aina tarvittava informaatio ei ole helposti löydettävissä. Tällöin on syytä turvautua monipuolisempiin hakutekniikoihin. Lisäksi hakukohteen ja hakumenetelmän arvioinnissa harjaantuminen nopeuttaa hakuja. Parhaassa tapauksessa pystyt hakemaan mobiililaitteella haluamasi informaation samassa ajassa, jonka sen mieleenpalauttaminen veisi asiaan perehtyneeltä.

Tämä synnyttää ennennäkemättömiä mahdollisuuksia käyttää informaatiota. Sen sijaan, että joutuisit opiskelemaan valtavan määrän informaatiota vain siltä varalta, että saatat sitä joskus tarvita, riittää, että osaat käyttää hakukoneita riittävän ketterästi. Perinteinen “just in case” -oppiminen, jossa informaatiota päntätään siltä varalta, että sitä joskus tarvittaisiin korvataan tarpeen mukaan tapahtuvalla informaatioon pääsyllä, “just in time” -oppimisella.

3.1 Hakukoneen valinta

Ensimmäinen päätös, jonka joudut tekemään uutta informaatiota hakiessasi on hakukoneen valinta. Johtavista hakukoneista Google on tulkinta-algoritmiensa ja edistyneiden semanttisten operaattoreidensa johdosta ylivoimainen kilpailijoihin nähden. Google onkin useimpiin hakuihin paras valinta.

Jos hakusi edellyttää kuitenkin yksinkertaista ensyklopedista tietoa, on tieto usein nopeimmin löydettävissä käyttämällä Wikipediaa. Jos siis haluat vaikkapa tietoa jostakin tietystä henkilöstä tai paikkakunnasta, kannattaa hakuun käyttää Wikipediaa.

Eri hakukohteet vaativat myös erilaisia hakutekniikoita. Olennaista on siis tuntea sekä hakutekniikat että kyetä nopeasti arvioimaan, mitä hakukonetta ja minkälaisia hakutekniikoita hakusi vaatii.

> Keskeistä on muotoilla hakusyöte niin, että toivottu tulos on kymmenen ensimmäisen osuman joukossa.

Ensiksi on arvioitava hakutarpeesi nojalla, mitä hakukonetta käytät. Jos käytät Googlea, joudut lisäksi valitsemaan soveliaimman hakumenetelmän. Seuraavissa osioissa esitellään aluksi Googlen hakumenetelmät. Sitten käsitellään hakukohteiden arviointia ja hakumenetelmän valintaa erilaisissa esimerkkitapauksissa. Seuraavissa osioissa puhutaan hakusyötteistä, hakutermeistä ja hakulausekkeista:

HAKUSYÖTE tarkoittaa hakukoneeseen syöttämääsi informaatiota. Hakusyötteet on korostettu tekstissä merkitsemällä ne **Gotham Medium** -kirjasimella.

HAKUTERMI tarkoittaa yksittäistä hakusanaa.

HAKULAUSEKE tarkoittaa hakutermien joukkoa.

3.2 Googlen hakumenetelmät

Google oppii vuosi vuodelta tunnistamaan paremmin, mitä hakusyöte koskee. Nykyään Google osaa muun muassa tunnistaa kirjoitusvirheet, kielioppivirheet sekä tehdä älykkäitä arvauksia haun suhteen. Google osuu hämmästyttävän usein oikeaan, kun sille esittää luonnollisen kielen kysymyksen, erityisesti jos valittu kieli on englanti. Jos Googlen hakusyöte on esimerkiksi: **which year was google founded?**, on ensimmäinen hakutulos Googlea käsittelevä Wikipedia-sivusto, jolta informaatio löytyy. Vastauksen vasteaika on siis muutamien sekuntien luokkaa.

On tosin huomioitava, että Googlen semanttiset operaattorit toimivat toistaiseksi tehokkaasti vain englannin kielellä. Suomen kielellä voi joutua turvautumaan mutkikkaampiin hakumenetelmiin. Myös hankalammin saatavissa olevaa informaatiota, tai informaatiota, jota et osaa määritellä tarkkarajaisesti voi joutua hakemaan monimutkaisemmin. Google tarjoaa onneksi monipuolisia mahdollisuuksia nopeuttaa ja tarkentaa hakuja.

> HUOM! Hakujen nopeuttamiseksi kannattaa asentaa tietokoneeseesi Googlen pikahakusovellus. Jos käytät Windows- tai Mac-tietokonetta, voit ladata pikahakusovelluksen osoitteesta desktop.google.com.

3.2.1 Hakutermi ja hakulauseke

Hakusyöte voi olla joko hakutermi, eli yksittäinen sana, tai hakulauseke, eli joukko hakutermejä. Yksinkertaisin tapa hakea Googlesta on käyttämällä yksittäistä hakutermiä. Hakutermi on yksi sana, joka liittyy haettavaan aiheeseen. Voit myös käyttää hakutermien sarjaa, eli hakulauseketta.

> Saadaksesi esimerkiksi tietoa Ranskan keisari Napoleonista, riittää hakusyötteeksi **napoleon**. Jos taas haluat tietää, minä vuonna Napoleon taisteli Waterloossa, toimii hakusyötteenä hyvin **napoleon waterloo**. Jos puolestasi kaipaat informaatiota biljardinpelaaja Napoleonista, hukkuu tieto auttamatta kuuluisamman kaiman varjoon. Tällöin hakusyötettä kannattaa laajentaa apusanalla. Esimerkiksi hakusyöte **napoleon billiards** tuottaa soveliaita osumia.
>
> Google osaa tunnistaa myös samankaltaisia sanoja, ja tarjoaa virheellisesti kirjoitetun hakutermi kohdalla vaihtoehtona myös oikeaa kirjoitusmuotoa. Jos googlaat esimerkiksi hakutermillä **napolon**, Google kysyy automaattisesti, oliko tarkoituksesi hakea syötteellä **napoleon**.

3.2.2. Luonnollisen kielen kysymys

Hakusyöte voi olla myös luonnollisessa kielessä esitetty kysymys. Erityisesti englannin kielellä Google pystyy nykyään antamaan hyvin tarkasti osuvia hakutuloksia kun sille esittää kysymyksen englanniksi. Samaten kirjoittamalla hakusyötteeksi kokonaisen tai vajavaisen virkkeen osaa Google tulkita hakutuloksia useimmiten mieleisellä tavalla. Joissakin tapauksissa Google osaa jopa itse vastata kysymykseen, esimerkiksi jos kysyt merkkihenkilöiden syntymäaikoja. Usein oikein suoritetun haun vastaus löytyy kuitenkin kymmenen ensimmäisen osuman joukosta.

> Jos haluat esimerkiksi tietää, minä vuonna Albert Einstein syntyi, voit syöttää hakusyötteeksi **which year was einstein born?** Tällöin saat vastaukseksi haluamasi informaation. Luonnollisen kielen kysymykset toimivat suomen kielellä vaihtelevalla menestyksellä.

3.2.3. Googlen hakuoperaattorit

Joskus pelkällä hakutermillä, hakulausekkeella tai kysymyksellä hakeminen ei tuota toivottua tulosta. Tällöin hakua voi rajata käyttämällä Googlen hakuoperaattoreita. Näillä voit muun muassa painottaa jotain hakutermiä ja rajata jotain sanoja haun ulkopuolelle. Voit myös hyödyntää Googlen **AND** ja **OR** -operaattoreita rajataksesi hakuasi tarkemmin. Hakulausekkeen kirjoittaminen lainausmerkkien sisään pakottaa Googlen hakemaan sanatarkkaan hakulausekkeesi mukaista sanajoukkoa. Lopuksi voit myös hakea samantapaisia sanoja tai käyttää villikorttia. Oppaan lopusta löydät

liitteenä yksityiskohtaisen esittelyn Googlen keskeisimmistä hakuoperaattoreista.

3.3 Hakumenetelmän valinta

Hakukohteet löytyvät nopeimmin, kun valitset niihin parhaiten sopivan hakukoneen ja soveliaimman hakumenetelmän. Riippuen tarvitsemasi informaation luonteesta, erilaiset hakumenetelmät sopivat tarpeisiisi paremmin kuin toiset.

> Jos hakutulos ei löydy kymmenen ensimmäisen osuman joukosta, on hakusyötteesi muotoiltu huonosti.

Seuraavassa käsitellään tavanomaisimmat hakukohteiden tyypit ja esitellään niiden hakua nopeuttavia vinkkejä.

> Voit harjoitella erilaisten hakumenetelmien käyttöä ottamalla esimerkiksi pakan Trivial Pursuit -kortteja ja etsimällä Googlesta ja Wikipediasta mahdollisimman nopeasti vastaukset korteissa esitettyihin kysymyksiin. Näin harjaannut nopeasti taitavaksi monipuolisten hakumenetelmien käyttäjäksi.

3.3.1. Ensyklopediset termit: Henkilö, paikka, eläin

Jos kyseessä on tunnettu henkilö tai paikka, eläin tai muu ensyklopedinen termi, on ensisijainen lähde tällöin Wikipedia.

> Wikipediasta löydät kattavasti informaatiota silloin kun hakukohde on ensyklopedinen, eli voit kuvitella, että se löytyisi hakusanana perinteisestä tietosanakirjasta.

Jos haluat vaikkapa informaatiota Wolfgang Amadeus Mozartista tai Tokiosta, syötä Wikipedian hakukenttään hakusanasi. Näin pääset nopeiten käsiksi tarvitsemaasi informaatioon. Wikipedian hakuominaisuudet eivät kuitenkaan ole aivan niin monipuoliset kuin Googlen. Joissakin tapauksissa Googlen käyttäminen onkin perusteltua.

Jos et ole esimerkiksi aivan varma hakukohteesi kirjoitusasusta, kannattaa haku tehdä Googlella. Jos hakusanassasi on kirjoitusvirhe, Google kysyy usein, haluatko hakea oikeassa kirjoitusasussa olevalla hakutermillä. Näin löydät tarvitsemasi informaation nopeasti.

> Jos hakukohteesi on esimerkiksi Arthur Schopenhauer, mutta tarjoat hakusyötteeksi hakutermin **shopenhaure**, löytää Wikipedia tasan nolla

hakutulosta. Google osaa kuitenkin tulkita hakusyötteesi oikein ja tarjoaa ensimmäisenä hakutuloksena saksalaisfilosofin Wikipedia-sivustoa.

Ensyklopedisia termejä haet seuraavasti:

1) Hae haluamasi informaatio syöttämällä hakutermi Wikipediaan.

2) Jos Wikipedia ei tuota haluamaasi tulosta, kokeile Googlesta.

3) Jos et edelleenkään löydä tarvitsemaasi informaatiota, tarkasta hakutermisi kirjoitusasu tai kokeile hakea toisella kielellä.

3.3.2. Fakta tai tapahtuma

Faktat ovat tieteellisiä tosiseikkoja, kuten titaaniatomin elektronien määrä tai veden kiehumispiste Marsissa. Tapahtuma tarkoittaa puolestaan jotain historiallista tai ajankohtaista merkkihetkeä kuten ensimmäistä kuumatkaa tai vuoden 2010 Golden Globe -gaalaa. Faktojen ja tapahtumien hakeminen on usein monimutkaisempaa kuin yksinkertaisten ensyklopedisten termien tapauksessa. Monesti yksittäinen hakutermi ei riitä, vaan on käytettävä sopivasti muotoiltua hakulauseketta.

> Faktojen ja tapahtumien kohdalla on keskeisintä tunnistaa olennainen informaatio kysymyksestä, johon haetaan vastausta.

Joudut siis arvioimaan kunkin kysymyksen erikseen ja poimimaan siitä olennaisen informaation. Harvinaisempien hakukohteiden kohdalla voit joutua kokeilemaan hakua useilla erilaisilla hakutermiyhdistelmillä ja hyödyntäen hakuoperaattoreita, esimerkiksi lainausmerkkejä ja **AND** ja **OR** -operaattoreita, ennen kuin saat oikean hakutuloksen.

Jos tunnistat haettavasta kysymyksestä vain yksittäisen hakutermin, voit koettaa hakea tarvitsemasi informaation Wikipediasta. Jos keskeisiä hakutermejä on useampia, kannattaa käyttää Googlea.

Voit hakea myös esittämällä Googlelle englanninkielisen kysymyksen. Hakutarkkuus on kuitenkin parempi valikoiduilla hakutermeillä.

> Jos kysymys kuuluu: “mihin vuodenaikaan näsiä kukkii”, riittää, että syötät suomenkieliseen Wikipediaan hakutermin **näsiä**. Avautuvalta sivulta saat tarvitsemasi informaation.
>
> Jos haet esimerkiksi veden kiehumispistettä Marsissa esittämällä kysymyksen **at which temperature does water boil on Mars?**, löytyy oikea vastaus vasta löydettyjä sivustoja selaamalla. Jos sen sijaan tunnistat hakulausekkeesta olennaisen informaation ja muotoilet hakulausekkeeksi **water boil mars** saat tuloksen heti näkyville.

> Jos kysymys on puolestaan "minkä alan kansainvälisenä huutokauppapaikkana Vantaan Varisto on tullut tunnetuksi?", ei kysymyksen syöttäminen sellaisenaan hakulausekkeena tuota ainuttakaan tulosta. Vastauksen kysymykseen löydät syöttämällä hakulausekkeen **kansainvälinen huutokauppa varisto**.

Faktoja ja tapahtumia haet seuraavasti:

1) Tunnista hakukohteestasi olennainen informaatio ja valitse sen nojalla keskeiset hakutermit.

2) Jos keskeisiä hakutermejä on vain yksi, syötä se Wikipediaan.

3) Jos hakutermejä on useampia, kokeile muotoilla niistä sopivia hakulausekkeita Googlessa.

4) Voit joutua kokeilemaan useampia yhdistelmiä ennen kuin saat sopivan hakutuloksen.

5) Voit myös esittää kysymyksen Googlessa englanniksi. HUOM! Älä laita kysymystäsi lainausmerkkeihin; muutoin Google luulee, että haet sanatarkasti tiettyä lausetta!

3.3.3. Lause tai sitaatti

Jos haluat tietää jonkin tietyn lauseen tai sitaatin alkuperän, voit hakea sitä käyttämällä Googlea. Jos tiedät lauseen sanatarkan kirjoitusasun, kannattaa se laittaa lainausmerkkeihin. Tällöin Google antaa hakutuloksia vain sivuilta joissa lause esiintyy tarkassa muodossa. Jos sen sijaan et ole aivan varma lauseen kirjoitusasusta, kannattaa lainausmerkit jättää pois.

> Mitä tarkemmin muistat hakukohteesi kirjoitusasun, sitä tarkempaa hakulauseketta voit käyttää.

Jos tarkka kirjoitusasu ei tärppää, kannattaa karsia hakutermejä tai käyttää monipuolisempia hakuoperaattoreita. Voit koettaa tunnistaa lauseesta olennaisen informaation tai käyttää samankaltaisuus- ja villikortti-operaattoreita.

Lauseen tai sitaatin haet seuraavasti:

1) Jos tunnet lauseen tarkan kirjoitusasun, syötä se Googleen lainausmerkeissä.

2) Jos olet epävarma kirjoitusasusta, jätä lainausmerkit pois.

3) Jos et edelleenkään saa toivottua hakutulosta, koeta tunnistaa olennainen informaatio hakulauseessasi ja kokeilla erilaisia hakutermien yhdistelmiä.

4) Käytä tarvittaessa samankaltaisuus- ja villikorttioperaattoreita.

3.3.4. Teos: Kirja, levy, elokuva, artikkeli

Jos hakusi koskee teosta, voit hakea sekä Wikipediasta että Googlesta itse teoksen nimellä, tekijän nimellä, kustantajan nimellä ja niin edelleen.

> Jos muistat tarkkaan teoksen nimen, on paras aloitus-paikka Wikipedia.

Jos taas teoksen nimi on epäselvä, voi tekijän nimellä tärpätä paremmin. Jos sinulla on sen sijaan vain epämääräinen käsitys siitä, mitä olet hakemassa, kannattaa käyttää Googlen hakua ja hyödyntää esimerkiksi samankaltaisuusoperaattoria ja villikorttia.

> Levyjä ja elokuvia kannattaa hakea myös niille omistetuista tietokannoista IMDB:stä ja Allmusic:sta. Tieteelliset artikkelit löytyvät puolestaan nopeasti Google Scholar -palvelusta ja kirjoja kannattaa hakea Google Books -palvelusta tai Amazon-verkkokirjakaupasta. Löydät oppaan lopusta listan hyödyllisistä tietokannoista ja hakukoneista.

Teoksen haet seuraavasti:

1) Jos muistat teoksen tai tekijän tarkan nimen, käytä Wikipediaa.

2) Jos et muista teoksen tai tekijän nimeä tarkkaan, hae Googlesta käyttäen samankaltaisuus- ja villikorttioperaattoreita.

3) Voit myös käyttää erityisesti tietylle teoslajille omistettuja tietokantoja.

3.3.5. Käsite tai määritelmä

Käsitteen tai määritelmän tapauksessa voit käyttää joko Wikipediaa tai Googlea. Jos kyseessä on yleisesti käytössä oleva käsite, Wikipedia on parempi lähde. Harvinaisten käsitteiden, kuten ammattisanaston, kohdalla kannattaa kääntyä Googlen puoleen.

> Usein käsite tai määritelmä kannattaa syöttää Googleen sellaisenaan.

Jos kyseessä on englanninkielisen sanan määritelmä, voit myös kokeilla suoraan Googlen **define**-toimintoa. Kirjoita **define:** ja hakemasi sana,

esimerkiksi **define: history**. Käsitteen tai määritelmän tapauksessa voit myös käyttää samantapaisten sanojen hakua, jos ei itse hakutermillä tärppää.

> Jos haluat esimerkiksi tietoa käsitteestä "postmodernismi" tai määritelmän sanalle "akordi", löydät nämä suoraan Wikipediasta. Jos sen sijaan haluat tietää, mitä tarkoittaa matematiikassa joskus esiintyvä "komprehensio", löydät vastauksen vain googlaamalla. Jos taas haluat määritelmän sanalle "existentialism", löydät sen hakusyötteellä **define: existentialism**.

Käsitteen tai määritelmän haet seuraavasti:

1) Jos käsite on yleisessä käytössä, hae Wikipediasta.
2) Harvinaisempien, esimerkiksi ammattialakohtaisten käsitteiden kohdalla käytä Googlea.
3) Jos kyseessä on englanninkielinen käsite tai sana, voit myös kokeilla Googlen **define**-toimintoa.

3.3.6. Muut haut

Hyvä nyrkkisääntö on, että jos hakusi on tarkkarajainen ja koskee jotakin yleissivistykseen liittyvää seikkaa, on Wikipedia ensisijainen hakulähde. Wikipediaa käytetäänkin paljolti samaan tapaan kuin tietosanakirjaa. Epätavanomaisempien ja epätarkkarajaisempien hakujen kohdalla, sekä silloin kun et tarkalleen tiedä, mitä olet hakemassa, on Google paras työkalu. Hakukohteen arviointiin ja oikean hakumenetelmän valintaan harjaantuu ajan kanssa erilaisia menetelmiä käyttämällä. Aluksi voikin olla hyvä pitää esimerkiksi tämän oppaan mukana tuleva kaavio käsillä muistin virkistämiseksi.

4. ARRANGE – Tiedon suodattaminen

Sherlock Holmes -romaanissa *A Study in Scarlet* tohtori Watson ihmetteli Holmesin hämmästyttävän rajallista tietämystä. Etsivänero kun yhtäältä tiesi kaiken vaikkapa sikarintuhkasta tai kengänpohjista, muttei toisaalta ollut esimerkiksi kuullutkaan siitä, että Maa kiertää Aurinkoa. Turhautuneena Watson valisti Holmesia, ihmetellen, miten muuten niin nerokkaalla yksityisetsivällä saattoi olla näin valtavia aukkoja yleissivistyksessään. Holmes vastasi Watsonille: "Hyvä Watson, nyt kun olet kertonut minulle tämän, pyrin parhaani mukaan unohtamaan sen. Mitä hyötyä minulle on rikosten ratkaisemisessa siitä, miten taivaankappaleet liikkuvat?" Holmes ymmärsi hyvin tosiseikan, joka korostuu nykyaikaisessa tietotulvassa entisestään: kaikesta ei voi tietää kaikkea. Niinpä kannattaakin keskittyä omille elämänongelmille ja mielenkiinnon kohteille keskeiseen tietoon.

Verkosta löytyy pian koko ihmiskunnan tietopääoma. Esimerkiksi Googlen julkilausuttu päämäärä on siirtää koko ihmiskunnan tietämä informaatio verkkoon. Wikipedia puolestaan verkottaa kollektiivista osaamistamme vuosi vuodelta tehokkaammin. Tällainen ennennäkemätön informaation saatavuus on yhtä aikaa sekä siunaus että kirous. Yhtäältä mahdollisuus saada käsiin tarvittava informaatio milloin tahansa muuttaa tapaamme käyttää informaatiota tavoilla, joita kukaan ei osaa vielä ennustaa. Toisaalta tiedon määrän lisääntyessä olennainen informaatio hukkuu turhanpäiväisen hälyn sekaan.

> Vasta kun internetin tietotulva on suodatettu omien mielenkiinnon kohteidesi mukaan, on tuo tieto juuri sinulle hyödyllistä.

Siksi on tarpeen käyttää työvälineitä, joilla saat verkon informaatiotulvan muunnettua itsellesi mielekkääseen muotoon. Jos tiedä tarkkaan, mitä tarvitset, voit hakea tarvitsemasi hakukoneella. Jos tarpeesi on sen sijaan epämääräisempi, tarvitset muunlaisia työkaluja.

Tiedon suodattaminen tarkoittaa omien mielenkiinnon kohteiden mukaan rakennettavia verkkolähteitä. Tässä käsitellään näistä neljä: iGoogle, Twitter, Google Reader ja StumbleUpon. Näillä työkaluilla uppoudut kattavasti uutiskenttään ja seuraat oman alasi tapahtumia, saat päivittäin oivalluksia ja uusia ideoita alasi huippujen muodostamasta kollektiivisesta alitajunnasta, jäsentelet internetin blogosfäärin mieleiseesi muotoon ja rajaat internetin selaamisen sosiaalisesti omien mielenkiinnon kohteidesi mukaan.

4.1 iGoogle – informaatioimmersio

Alan Mooren klassikkosarjakuvan *Watchmen* keskushahmo Ozymandias vietti usein aikaa TV-ruuduilla täytetyn seinän edessä. Kukin televisio vaihtoi kanavaa viidentoista sekunnin välein, ja maailman älykkäimmäksi mieheksi tituleerattu Ozymandias taltioi välittömät vaikutelmansa sanelukoneelle. Ozymandias kykeni näin muodostamaan lyhyessä ajassa intuitiivisen käsityksen maailman tapahtumista erilaisista perspektiiveistä.

Nykyajan informaatiotulva edellyttää kokonaan uudenlaisia tapoja suhtautua informaatioon. Lineaarinen, alusta loppuun etenevä tapa hyödyntää informaatiota ei enää toimi – informaatiota on tarjolla liikaa. Olennaista onkin tunnistaa tarjolla olevasta informaatiosta se, mikä on itsellesi keskeistä.

Maailman ja oman alasi tapahtumiin saat kattavan otteen parhaiten käyttämällä informaatioimmersiota – uppoutumista tarjolla olevaan informaatioon.

> Googlen tarjoaman iGooglen avulla voit muodostaa kattavan kuvan uutiskentästä, joka sisältää yhtäältä monta eri perspektiiviä, mutta joka on toisaalta suhteessa omiin mielenkiinnon kohteisiisi.

iGoogle on pelkimmillään Googlen tarjoama rajapinta, johon voit asentaa erilaisia sovelluksia. Tässä olennaisia ovat sanomalehtien, televisiokanavien ja blogien verkkosyötteet. Niiden avulla voit seurata haluamiasi uutislähteitä ja alasi tapahtumia. Kokoamalla uutislähteet aihealueiden mukaisiksi kokonaisuuksiksi esimerkiksi ammattisi ja harrastustesi mukaan näet yhdellä silmäyksellä keskeiset otsikot valitsemiltasi uutislähteiltä. Näin löydät nopeasti itseäsi kiinnostavaa informaatiota, johon voit paneutua juuri niin syvällisesti kuin haluat.

> Voit lukea aluksi mielenkiintoisen artikkelin ingressin. Jos se kiinnostaa yhä, voit jatkaa artikkelin loppuun. Useissa ammattiblogeissa teksti saattaa päättyä lähdeviitteeseen, josta voit lukea artikkelin taustalla olleen alkuperäisen tutkimuksen.
>
> Voit siis sekalaisen uutisjoukon sijaan perehtyä aamukahvilla syvällisesti itseäsi kiinnostavaan aiheeseen. Syventymisen aste riippuu omasta mielenkiinnostasi – ei siitä, kuinka laajasti aamulehtesi toimittaja on aiheeseen paneutunut. Lopuksi voit vielä poimia mielenkiintoisen artikkelin talteen käyttämällä Evernoten verkkoleikkuria. Evernoten käyttö neuvotaan seuraavassa luvussa.

Kokoa erilaisia iGoogle-sivuja sinua kiinnostavien teemojen mukaan. Jos olet esimerkiksi kiinnostunut informaatioteknologiasta ja psykologiasta, voit

koota IT-blogeja ja portaaleja yhdelle sivulle, psykologian aikakauslehtiä toiselle. Kolmannelle voit ladata vaikkapa ajankohtaistapahtumia, ja neljännelle viihdettä. Näin saat yhdellä vilkaisulla käsityksesi tämän päivän tapahtumista niillä aloilla, joita haluat seurata aktiivisesti.

Toimi näin:

1) Rekisteröi itsellesi Google-tili.[1]

2) Mene verkkosivulle www.igoogle.com.

3) Kirjaudu iGoogle-sivulle ja seuraa sivun ohjeita.

4) Kun olet luonut iGoogle-sivusi, valitse "Lisää sisältöä" sivun oikeasta ylänurkasta.

5) Käytä hakutoimintoa ja etsi itseäsi kiinnostavia sovelluksia. Esimerkiksi kaikilla suurilla sanomalehdillä on iGoogle-sovellus, jotka löydät etsimällä lehtien nimellä. Kun löydät kiinnostavia sovelluksia, lisää ne sopivalle iGoogle-välilehdelle niiden aihealueesta riippuen.

6) Voit lisätä uuden iGoogle-välilehden valitsemalla välilehtivalikosta "Lisää välilehti". Välilehtiä kannattaa luoda erilaisten teemojen mukaan, esimerkiksi **Uutiset**, **Viihde**, **Psykologia**, **Teknologia**, **Kulttuuri** ja niin edelleen.

7) Kun löydät mielenkiintoisen artikkelin, poimi se arkistoihisi käyttämällä Evernoten verkkoleikkuria. Evernoten käyttö neuvotaan seuraavassa luvussa.

4.2 Twitter – kollektiivinen alitajunta

Mitä alasi huipputekijät ajattelevat? Mitä tapahtuu juuri nyt amerikkalaisissa suuryrityksissä tai huippuyliopistoissa? Twitter vaikuttaa ensi silmäykseltä Facebookin statuspäivityksen ja fanisivuston yhdistelmältä, josta on hyötyä lähinnä teini-ikäisille. Kyseessä on kuitenkin vallankumouksellinen verkostoitumismuoto, jolla voit luoda itsellesi oman alasi huippujen ajatuksia virtaavan kollektiivisen alitajunnan.

Twitter on mikrobloggaussivusto, jossa "twiittaajat" voivat kirjoittaa maksimissaan 160 merkin pituisia lyhytviestejä. Monet maailman huipputiedemiehistä, taiteilijoista, kirjailijoista ja liikemiehistä käyttävät nykyään

1 Jos sinulla on entuudestaan esimerkiksi gmail-sähköposti tai Blogger-blogi, on sinulla myös Google-tili. Käytä tällöin olemassa olevaa tiliäsi.

Twitteriä oman alansa uutisten sekä omien ideoidensa ja oivallustensa jakamiseen.

> Seuraamalla Twitter-virtoja saat inspiraatiota alasi huipuilta ja tietoa alasi tapahtumista usein viikkokaupalla ennen valtamediaa.

Twitterin käytössä keskeistä on informaatiokohinan eliminointi. Informaatiokohina tarkoittaa sellaista informaatiota, jolla ei ole sinulle mitään käyttöä. Perinteisen Twitter-etiketin mukaan on kohteliasta seurata kaikkia niitä twiittaajia, jotka seuraavat sinua. Kohinan poistaaksesi on kuitenkin olennaista seurata ainoastaan valikoitua joukkoa twiittaajia, jotka tuottavat jatkuvasti sellaista sisältöä, joka on aidosti sinulle hyödyllistä. Jos käytät Twitteriä entuudestaan sosiaalisena yhteydenpitovälineenä, voit tehdä itsellesi kaksi tiliä: yhden tilin ystäväpiirin kanssa yhteydenpitoa varten, ja toisen laajennettua mieltäsi varten.

Laajennetun mielen Twitter-tilillä seuraat vain muutamia kymmeniä keskeisiä twiittaajia niin, että koko Twitter-virtasi täyttyy inspiroivista oivalluksista, uusista ideoista ja ajantasaisesta informaatiosta. Tyypillinen Twitter-virta voi sisältää esimerkiksi hyödyllisiä linkkejä, ideoita, ajatuksia, kuvia, sitaatteja, suosituksia ja kommentteja ajankohtaistapahtumiin. Tarkkaan rajattu Twitter toimii kollektiivisena alitajuntana, josta saat jatkuvasti uusia virikkeitä ja ideoita, ja jonka avulla pysyt hyvin ajan tasalla oman alasi tapahtumista.

Toimi näin:

1) Rekisteröidy Twitter-käyttäjäksi osoitteessa www.twitter.com.

2) Käytä Twitterin “Find People” -hakutoimintoa ja hae mielenkiintoisia ihmisiä. Tarkista vielä, minkälaista sisältöä löytämäsi ihmiset twiittaavat. Jos twiittien sisältö on sinulle käyttökelpoista, seuraa löytämiäsi ihmisiä.

3) Käytä verkon Twitter-luetteloita löytääksesi omaan intressipiiriisi liittyviä twiittaajia. Kattavan aihepiirien mukaan lajitellun luettelon löydät esimerkiksi osoitteesta www.twellow.com.

4) Katso, keitä sinua kiinnostavat twiittaajat seuraavat ja seuraa heistä sellaisia, jotka twiittaavat mielenkiintoista informaatiota.

5) Poista Twitter-tililtäsi epäolennaista informaatiota twiittaavat henkilöt säännöllisesti, esimerkiksi kerran kuukaudessa.

4.3 Google Reader – blogosfäärin muokkaaminen

Verkon blogosfääri on täynnään toinen toistaan mielenkiintoisempia blogeja. Blogien avulla seuraat laajalti esimerkiksi mielenkiintoisten ihmisten pohdintoja ja alasi uutisia. Tässäkin verkon runsaudenpula muodostuu kuitenkin pian ongelmaksi. Blogien seuraaminen vierailemalla kunkin blogin omalla sivulla käy pian vaivalloiseksi. Blogosfääriä aktiivisesti seuraavan kannattaakin käyttää blogien RSS-syötteitä ja soveltuvaa syötteenlukijaa.

Erittäin käyttökelpoinen syötteenlukija on Googlen tarjoama Google Reader -palvelu. Siihen kokoat helposti kaikki seuraamasi blogit ja jaottelet ne mielenkiinnon kohteidesi mukaisiin kategorioihin käyttämällä Google Readerin kansioita. Näin voit kohdistaa huomiosi juuri siihen aihepiiriin, joka on kulloinkin toimintasi kannalta tarkoituksenmukainen.

> Google Readeria käyttämällä pystyt seuraamaan koko blogitulvaa reaaliaikaisesti ja jaottelemaan blogit esimerkiksi tärkeisiin ja vähemmän tärkeisiin, tai vaikkapa työhön ja vapaa-aikaan liittyviin.

Blogosfäärissä on olennaista ymmärtää, että et tule lukemaan kaikkia blogimerkintöjä. Kyseessä ei ole sähköpostiohjelma. Siksi onkin hyvä ottaa tavaksi nollata lukemattomat blogimerkinnät esimerkiksi kerran parissa viikossa. Näin totut pian siihen, että Google Reader auttaa sinua poimimaan ennen kaikkea mielenkiintoiset blogimerkinnät. On myös hyvä tarkkailla, mitä blogeja tosiasiassa seuraat: sellaiset blogit, joita et lue juuri koskaan kannattaa poistaa Reader-tilauksestasi. Turhat blogit kannattaa puhdistaa Readerista säännöllisesti, jotta informaatioähkyä helpottava rajapinta ei mene itse tukkoon.

Toimi näin:

1) Jos sinulla ei ole vielä Google-tiliä, luo sellainen nyt.

2) Kirjaudu sisään Google Readeriin osoitteessa www.google.com/reader.

3) Asenna selaimeesi Google Readerin subscribe-bookmarklet. Vieraile sivustolla www.whibb.com/google-bookmarklet-subscribe-feeds.html ja noudata sivuston ohjeita.

4) Vieraile jokaisen seuraamasi blogin sivulla ja klikkaa asentamaasi kirjanmerkkiä. Tämä vie selaimesi Google Readerin sivulle, jossa voit tilata blogin syötteen.

5) Voit halutessasi luoda Google Readeriin kansioita esimerkiksi seuraamiesi blogien aihealueiden mukaan. Valitse jonkin seuraamasi blogin valikosta “uusi kansio”. Anna kansiolle haluamasi nimi ja paina OK. Siirrä haluamasi blogit luomaasi kansioon.

6) Merkitse säännöllisesti, esimerkiksi kerran kuukaudessa tai kahdessa viikossa, kaikki blogimerkinnät luetuiksi. Tämä tapahtuu valitsemalla Readerin valikosta “Mark all as read”.

7) Poista esimerkiksi kerran kuukaudessa seurannasta sellaiset blogit, joita et lue.

8) Merkitse tähdellä sellaiset blogimerkinnät, jotka haluat tallentaa myöhempää käyttöä varten.

4.4 StumbleUpon – oma internet

Kuvittele, että internet sisältäisi ainoastaan sinua kiinnostavaa informaatiota. Ajattele, että joku olisi suodattanut kaiken epäolennaisen pois, ja jokainen hiirenklikkaus avaisi toinen toisensa jälkeen kiinnostavampia verkkosivuja selailtavaksesi.

> StumbleUpon on palvelu, joka auttaa sinua "törmäämään" mielenkiintoisiin verkkosivuihin.

Se lajittelee verkkosivuja yhtäältä keräämänsä sosiaalisen materiaalin pohjalta ja toisaalta oman verkkoselailuhistoriasi pohjalta. Kertomalla StumbleUponille mitä sivuja pidät hyödyllisinä se oppii tarjoamaan sinulle yhä tarkemmin mielenkiintoista informaatiota.

Kun teet StumbleUpon -asennuksen, valikoit itseäsi kiinnostavat aihealueet. Sen jälkeen StumbleUpon lataa tietokannastaan näihin alueisiin sopivia sivuja. Voit myös arvioida sivuja sen perusteella, kiinnostavatko ne todellakin sinua. Arvioiden perusteella StumbleUpon tarkentaa hakuja entisestään. Piakkoin lähestulkoon jokainen satunnaisgeneroitu sivu sisältää omiin intresseihisi sopivaa informaatiota. Verkon tietotulva on suodatettu omien mielenkiinnon kohteidesi mukaan. Tuloksena löydät jatkuvasti uutta, mielenkiintoista informaatiota.

StumbleUpon toimii myös loppumattomana inspiraation lähteenä. Kun olet rajannut StumbleUponin koskemaan vain omia mielenkiinnon kohteitasi, pystyt löytämään sieltä loppumattomasti uusia ideoita ja oivalluksia. Jos siis vaikkapa tuijotat tyhjää Word-ruutua yrittäessäsi kirjoittaa, viisi minuuttia StumbleUponin parissa voi tehdä ihmeitä.

Toimi näin:

1) Kirjaudu StumbleUpon -käyttäjäksi.

2) Valitse itseäsi kiinnostavat aihealueet.

3) Aina kun päädyt itseäsi kiinnostavalle sivulle, valitse “I Like This”. Näin StumbleUpon tarjoaa sinulle jatkossa yhä enemmän samankaltaisia sivuja.

4) Jos päädyt sivustolle, joka ei miellytä sinua, valitse “I Like This” -napin vieressä oleva alaspäin osoittava peukku. Näin koulit StumbleUponia entisestään.

5) “I Like This” -merkitsemäsi sivut löytyvät aina tarvittaessa StumbleUponin omasta “Favorites”-valikosta jos haluat myöhemmin palata niiden pariin.

6) Voit myös tallentaa mielenkiintoiset ja käyttökelpoiset sivut Evernoten muistiin käyttämällä Evernoten verkkoleikkuria. Näin pääset niihin tarvittaessa käsiksi mistä tahansa. Evernoten käyttö neuvotaan seuraavassa luvussa.

5. ARCHIVE – Tiedon arkistointi

William Gibsonin kyberpunk-novellin “Johnny Mnemonic” nimihenkilö on kyberneettinen kuriiri, jonka päähän asennetulle kovalevylle tallennetaan informaatiota. Johnny kuljettaa asiakkaan informaation sitten haluttuun paikkaan. Viimeiset kaksi vuosikymmentä idea ajattelun ja muistin laajentamisesta tietotekniikan avulla onkin kiehtonut niin tiedemiehiä kuin tieteiskirjailijoitakin. Nykyaikainen bioniikka on jo kehittynyt niin pitkälle, että aivotoiminnan avulla voidaan ohjata esimerkiksi hiiren osoitinta tietokoneen näytöllä. Tiedon tallentamiseen ja mieleenpalauttamiseen on bioniikalla kuitenkin vielä matkaa.

Laajennettu muisti ei ole kuitenkaan enää vain tieteiskirjallisuutta. Vuonna 2008 toimintansa aloittaneen verkkopalvelu Evernoten ansiosta ulkoistettu muisti on nyt arkipäivää. Vaikka bioniset aivokäyttöliittymät ovat vielä konseptoinnin asteella, mahdollistaa Evernote muistiinkirjaamisen ja mieleenpalauttamisen biologista muistamista vastaavassa ajassa. Tämä edellyttää riittävän arkistointihierarkian luomista sekä tallennettujen muistiinpanojen viikoittaista lajittelemista. Seuraavassa neuvotaan neliulotteisen arkistointihierarkian rakentaminen, jolla pääset käsiksi haluamaasi informaatioon hetkessä tuhansienkin muistiinpanojen joukosta.

5.1 Evernote ja neliulotteinen arkistointihierarkia

Evernote mahdollistaa pääsyn tallentamaasi tietoon mistä tahansa, missä on internet. Evernote ei yksin riitä kuitenkaan nopeaan mieleenpalauttamiseen. Tätä varten tarvitaan riittävän edistynyt tapa järjestellä informaatiota. Kun muistiinpanoja alkaa olla useita satoja, ei tarvittavaa informaatiota enää löydä helposti ellet satu muistamaan tarkalleen mitä olet hakemassa – jolloin muistiinpanon hakeminen muuttuukin toisaalta tarpeettomaksi. Usein käsitys siitä, mitä ollaan hakemassa on kuitenkin epätarkka, aivan niin kuin biologisessakin muistamisessa. Tiedät suurin piirtein, mitä tarvitset, mutta sen tarkka määritteleminen ei onnistu. Pystyäksesi hallinnoimaan laajoja informaatiokokonaisuuksia tarvitset intuitiivisesti toimivan järjestelmän tiedon lajittelemiseksi.

Jos arkistoit kaiken tietosi yhteen paikkaan, on kyseessä yksiulotteinen arkistointi. Tällöin jokainen arkistoitu muistiinpano on hierarkkisesti samanarvoinen. Kaikki informaatio on ikään kuin yhdessä laatikossa. On sanomattakin selvää, ettei yksiulotteisesti ole mahdollista hallinnoida suuren suuria informaatiomääriä. Perinteinen arkistointi on kaksiulotteista: muistiinpanot sijoitetaan kansioihin, jolloin tarvittava informaatio on helpompaa löytää. Siinä vaiheessa kun informaatiota alkaa olla tuhansien

muistiinpanojen luokkaa, hukkuu olennainen tieto kuitenkin helposti myös kansiohierarkian syövereihin.

Kyberpunk-fantasioita vastaavaan mieleenpalauttamiseen tarvitaankin kolmiulotteista tai jopa moniulotteisempaa arkistointijärjestelmää. Tämä on mahdollista vain digitaalisesti.

> Olennaista on kyetä nopeasti ja intuitiivisesti rajaamaan suuresta tietomäärästä muutamien kymmenien nimikkeiden kokonaisuuksia.

Kolmiulotteinen arkistointi tarkoittaa sitä, että jokaisella tiedostolla on vähintään kolme ominaisuutta, joiden nojalla voit sen löytää: itse tiedoston nimi, kansio jossa se sijaitsee, sekä tägi, joka kuvastaa tiedoston luonnetta. Neliulotteisuus tarkoittaa sitä, että käytössäsi on kaksi erilaista tägikategoriaa. Hyödyntämällä kansioita ja tägejä pystyt haarukoimaan tuhansien muistiinpanojen joukosta helposti muutamien kymmenien muistiinpanojen kokonaisuuksia, joista löydät hetkessä tarvitsemasi informaation.

> Oletetaan, että olet tallentanut verkkosivuja Evernoten eri kansioihin. Nyt haluat päästä käsiksi tiettyyn teknologiaa käsittelevään verkkosivuun, jonka nimeä et kuitenkaan muista. Et myöskään muista varmuudella, mihin projektiin verkkosivu liittyy – se voi siis olla missä tahansa kansiossa. Lisäksi kussakin projektikansiossa on satoja verkkosivuja. Valitse aluksi kaikki Evernoten kansiot, sekä tägit **verkkosivut** ja **teknologia**. Nyt näet kaikki tallentamasi verkkosivut, jotka käsittelevät teknologiaa. Oletetaan, että tuloksia on yhä satoja. Nyt voit käydä projektikansiosi läpi valitsemalla aina yksittäisen projektikansion sekä edellä mainitut tägit. Näin saat rajattua sadoista muistiinpanoista muutaman kymmenen muistiinpanon kokonaisuuksia, joista löydät nopeasti tarvitsemasi.

5.2 Evernoten käyttö

Seuraavassa neuvotaan vaihe vaiheelta Evernoten käyttöönotto ja neliulotteisen arkistointijärjestelmän rakentaminen. Lisää vinkkejä löydät oppaan lopun linkkiluettelosta.

1) Rekisteröidy Evernote-käyttäjäksi osoitteessa www.evernote.com.

2) Jos omistat kosketusnäytöllisen älykännykän, kulkee laajennettu muisti käytännössä mukanasi minne tahansa menetkin. Voit käyttää Evernoten verkkoversiota missä tahansa, missä käytössäsi on internet. On kuitenkin suositeltavaa asentaa seuraavat käyttöä helpottavat ohjelmat ja laajennukset:

- Jos käytössäsi on Windows- tai Mac-tietokone, asenna Evernote-ohjelma tietokoneellesi.

- Jos käytössäsi on iPhone, Blackberry, Palm Pre tai Android -puhelin, asenna Evernote-sovellus puhelimeesi.

- Jos käytössäsi on Google Chrome, Internet Explorer, Safari tai Firefox -verkkoselain, asenna Evernoten verkkoleikkuri. Muussa tapauksessa asenna Evernoten bookmarklet. Verkkoleikkurilla ja bookmarkletilla voit taltioida Evernoten muistiin mielenkiintoiset verkkosivustot.

- Ohjeet yllämainittujen ohjelmien ja laajennusten asennukseen löydät Evernoten verkkosivulta osoitteesta www.evernote.com.

3) Voit luoda Evernoteen uuden muistiinpanon valitsemalla valikosta NEW. Anna muistiinpanolle otsikko ja halutessasi tarkoituksenmukaiset tägit. Itse muistiinpano voi sisältää tekstiä, kuvia, PDF-tiedostoja tai äänitiedostoja. Muistiinpano tallentuu perusmuistikirjaan, jonka nimi on **x's notebook**, jossa x on Evernote-käyttäjätunnuksesi.

4) Tässä neuvottava arkistointimetodi on neliulotteinen. Hyödyntämällä kaikkia neljää ulottuvuutta pystyt haarukoimaan nopeasti tarvitsemasi informaation. Voit toki käyttää vähempiä tai enempiä ulottuvuuksia tarpeidesi mukaan. Tässä käytettävät ulottuvuudet ovat seuraavat:

    1. Muistiinpanot
    2. Muistikirjat: toiminnalliset luokat
    3. Tägit: aihealueet
    4. Tägit: teemat

5) Muistikirjat vastaavat Evernotessa kansioita. Luo muistikirjat *toiminnallisten luokkien* mukaan. Nämä ovat yläkategorioita, joihin muistiinpanot sijoitetaan kulloistenkin aktiviteettiesi mukaan. Toiminnallisia luokkia voivat olla esimerkiksi seuraavat:

    INBOX: tänne tallennat kaikki uudet muistiinpanot. Lajittele muistiinpanot esimerkiksi kerran viikossa. Inbox on perusmuistikirjasi, joka näkyy perusasennuksessa nimellä **x's notebook**. Voit muuttaa halutessasi perusmuistikirjan nimeksi Inbox. Evernote tallentaa inboxiisi esimerkiksi verkkoleikkurilla taltioimasi sivustot.

    AKTIIVISET: tänne tallennetaan kaikki ajankohtaiset yksittäiset muistiinpanot, esimerkiksi tulevan kokouksen asialista tai tiedot tulevan luennon päivämäärästä ja sijainnista. Tapahtuman toteuduttua nämä muistiinpanot lajitellaan omiin arkistoluokkiinsa tai tuhotaan.

PROJEKTI x: jokaista käynnissä olevaa projektia varten kannattaa luoda oma muistikirja, jossa x on projektin nimi. Näin kunkin projektin muistiinpanot pysyvät erillään muista ja pääset niihin nopeasti käsiksi aina kun työskentelet projektin parissa. Projektin valmistuttua voit luoda tägin "Valmis projekti x" projektin muistiinpanoille, siirtää muistiinpanot arkistoon ja tuhota projektin muistikirjan.

VASTUUALUE x: vastuualueet voivat harrastuksia ja muita jatkuvaluonteisia elämän aihealueita. Hyviä vastuualueita ovat muun muassa **Koti**, **Perhe**, **Henkilökohtaiset**, **Raha-asiat**, sekä esimerkiksi harrastukset ja luottamustehtävät.

HAUTOMO: hautomoon voit tallentaa sellaiset ideat, jotka liittyvät johonkin mahdollisesti tuloillaan olevaan projektiin johon et kuitenkaan halua vielä sitoutua. Näin voit antaa projektin hautua kaikessa rauhassa, mutta saat siihen liittyvät muistiinpanot pidettyä visusti tallessa.

ARKISTO: arkistoon siirretään kaikki sellaiset muistiinpanot, joita et enää akuutisti tarvitse. Tänne voit kerätä nettisivuja, sitaatteja, valmistuneiden projektien muistiinpanoja, vanhoja budjetteja ja niin edelleen. Arkisto pysyy järjestyksessä tägien avulla.

6) Tägien käyttö perustuu *aihealueisiin* ja *teemoihin*. Aihealueet ovat yleisluokkia, joiden nojalla voit rajata hakujasi tarpeidesi mukaan. Tee jokaiselle aihealueelle oma tägi. Hyviä aihealueita voivat olla esimerkiksi:

- **Ihmiset**
- **Henkilökohtaiset**
- **Luettavat kirjat**
- **Anekdootit**
- **Lehtileikkeet**
- **Verkkosivut**
- **Paikat, joihin haluan matkustaa**
- **Suositellut kirjat, elokuvat ja levyt**
- **Käyntikortit**
- **Reseptit**
- **Trivia**
- **Luentomuistiinpanot**
- **Tiede**
- **Taide**
- **Arkistoitu projekti x**

7) Teemat ovat puolestaan hyvin tarkkarajaisia ja alakohtaisia, ja riippuvat täysin omista mielenkiinnon kohteistasi.

Esimerkiksi kuvataiteilijalla teemoja voisivat olla **impressionismi**, **ekspressionismi** ja **kubismi**, sekä vaikkapa **tekniikat** ja **maalit**. Filosofille puolestaan käyttökelpoisia teemoja voivat olla **metafysiikka**, **logiikka** ja

etiikka. Tee teematägejä ammattisi, harrastustesi, mielenkiinnonkohteidesi ja vastuualueidesi mukaan niin paljon kuin katsot tarpeelliseksi.

8) Kun olet luonut muistikirjat ja tägit, lajittele inboxiisi kertyneet muistiinpanot vähintään kerran viikossa. Lisää jokaiseen muistiinpanoon siihen liittyvät tägit ja siirrä se sopivaan muistikirjaan. Näin muistiinpanosi pysyvät jatkuvasti järjestyksessä, ja pääset yksittäiseen muistiinpanoon käsiksi nopeasti jopa tuhansien muistiinpanojen joukosta.

6. Lopuksi

Ajattelu ei ole pelkkää aivotoimintaa. Ajattelutoimintaa voi myös laajentaa hyödyntämällä ympäristöä ja erilaisia apuvälineitä. Erityisen tehokkaasti ajattelua voi laajentaa hyödyntämällä nykyaikaisia verkkopalveluita. Nykyaikaiset verkottumistyökalut mahdollistavat lähestulkoon biologista muistamista vastaavalla nopeudella tapahtuvan tiedonhaun ja olennaisen tiedon suodattamisen internetin tietotulvasta. Lopuksi mielenkiintoinen tieto voidaan tallentaa niin, että se säilyy aina mukanasi internet-pilvessä.

Googlen ja Wikipedian avulla löydät nopeasti haluamasi informaation. Hyödyntämällä verkkoa suodattavia verkkopalveluja kuten iGooglea, Twitteriä, Google Readeria ja StumbleUponia luot omien mielenkiinnon kohteidesi mukaisia informaatiokokonaisuuksia, joiden avulla pysyt ajan tasalla juuri niillä aloilla, joista olet kiinnostunut. Lopuksi tallennat keskeisen informaation Evernoteen. Kun vielä arkistoit tiedot Evernoteen käyttämällä kansioita ja tägejä, pääset tuhansienkin muistiinpanojen joukosta sekunneissa käsiksi haluamaasi informaatioon.

Kun käytössäsi on verkkoselaimella varustettu älykännykkä ja internetyhteys, on koko internetin tietomäärä ja muistiinpanosi aina käsilläsi siinä, missä mieleenpainamasi informaatiokin. Käytännössä pystyt toimimaan kuin kyberpunk-fantasioiden sankarit: voit palauttaa mieleesi valtavan määrän informaatiota muutamissa sekunneissa.

Laajennettu mieli on edistyksellinen metodologia, jonka avul-la muutat vallankumouksellisesti suhdettasi informaatioon ja tietoverkkoon. Opettelemalla käyttämään laajennettua mieltäsi tiedät kaiken, löydät kaiken, etkä unohda mitään.

Laajennettu mieli -verkkopalvelut

Tee tietokoneeseesi ja älykännykkääsi erillinen kirjanmerkkikansio, jonka nimeksi voit antaa esimerkiksi “Laajennettu mieli”. Tallenna sinne kirjanmerkeiksi seuraavat sivustot:

Google: www.google.com

Wikipedia: www.wikipedia.org

iGoogle: www.igoogle.com

Twitter: www.twitter.com

Google Reader: www.google.com/reader

StumbleUpon: www.stumbleupon.com

Evernote: www.evernote.com

Hyödyllisiä nettilinkkejä

www.ajattelunammattilainen.fi (Lauri Järvilehdon blogi)

blog.evernote.com (Evernoten virallinen blogi)

desktop.google.com (Googlen pikahakusovellus Mac:lle ja Windowsille)

www.filosofianakatemia.fi (Filosofian Akatemian kotisivu)

googleblog.blogspot.com (Googlen virallinen blogi)

www.lifehack.org (teknologiavinkkejä sisältävä blogi)

www.twitter.com/filosofianakate (Filosofian Akatemian Twitter-syöte)

www.twellow.com (alakohtaisesti lajiteltuja Twitter-syötteitä)

Vinkkejä verkkopalveluiden käyttöön

www.dumblittleman.com/2007/06/20-tips-for-more-efficient-google.html (Google-vinkkejä)

www.lifehack.org/articles/technology/10-smart-hacks-for-google-reader.html (Google Readerin -vinkkejä)

evernote.tumblr.com (Evernote -vinkkejä)

markstout.blogspot.com/2009/10/your-first-day-with-evernote.html (ensimmäinen päivä Evernoten parissa)

www.andrewcmaxwell.com/2009/11/100-different-evernote-uses (100 vinkkiä Evernoten käyttöön)

Muita hyödyllisiä verkkopalveluita

www.allmusic.com (kattava musiikkitietokanta)

www.amazon.com (maailman suurin verkkokirjakauppa)

www.bananaslug.com (satunnaisgeneraattoria hyödyntävä erikoinen hakupalvelu)

delicious.com (kirjanmerkkien keskitettyyn tallentamiseen tarkoitettu sivusto)

digg.com (verkon suosituimmat sivustot)

www.google.com/books (Googlen kirjahaku)

www.imdb.com (laaja ja kattava elokuvatietokanta)

www.reddit.com (suosittuja sivustoja aihealueiden mukaan lajiteltuna)

scholar.google.com (Googlen tieteellisten artikkelien hakukone)

www.wolframalpha.com (uudenlainen, laskentaan perustuva hakukone)

Suositeltavia mobiiliverkkolaitteita

Jotta saat laajennetun mielen metodologiasta parhaat tehot irti, tarvitset kosketusnäytöllä varustetun älykännykän. Laajennettu mieli -metodologiaa varten ylivoimainen ykkönen on Applen iPhone-puhelin: iPhonelle löytyy erikseen Google, Wikipedia ja Twitter -rajapinnat, joiden ansiosta vasteajat lyhenevät entisestään. Myös muilla suositelluilla puhelimilla pääsee nopeasti käsiksi verkkopalveluihin.

- iPhone
- HTC Hero
- Google Nexus One
- Nokia N900
- Nokia N97
- Sony Ericsson X10
- Palm Pre
- Motorola Droid

LIITE: Googlen hakuoperaattorit

I Hakutermin painottaminen tai sen eliminointi

Jos hakusyötteesi sisältää useita eri hakutermejä, käsittelee Google niitä kaikkia samanarvoisesti. Joskus voi kuitenkin olla tarpeellista painottaa tai eliminoida sanoja haustasi. Tämä tapahtuu käyttämällä **+** ja **-** -operaattoreita.

Lisäämällä hakutermin tai lausekkeen eteen plus-merkin, pakotat Googlen painottamaan sivustoja, joilla termi esiintyy. Lisäksi pakotat tällöin Googlen etsimään sivustoja, joilla termi on mainittu nimenomaan tarjoamassasi kirjoitusmuodossa. Miinusmerkki puolestaan poistaa hakutuloksista sivut, joilla merkitty termi esiintyy.

> Jos haluat hakea arvioita, jotka käsittelevät suosikkielokuvan teknologiaa, voit käyttää hakusyötteenä **avatar review +technology**. Myös sähköpostiosoitteiden hakeminen vaatii usein plus-merkin käyttöä – muutoin Google pilkkoo osoitteen osiin. Esimerkiksi hakusyöte **matti.virtanen@virtanen.com** voi antaa tulokseksi sivuja, joissa mainitaan jossakin kohtaa Matti, Virtanen ja joilla esiintyy pääte .com. Sen sijaan **+matti.virtanen@virtanen.com** antaa ainoastaan tuloksia, joilla sähköpostiosoite esiintyy sellaisenaan kokonaisuudessaan.
>
> Miinusmerkkiä voit puolestasi käyttää eliminoidaksesi hakulauseelle tyypillisesti oletettuja termejä. Jos haluat esimerkiksi hakea informaatiota Arnold-nimisistä henkilöistä, tuottaa pelkkä **arnold**-hakutermi valtavan määrän Arnold Schwarzeneggeriin liittyviä tuloksia. Jos Kalifornian guvernaattori ei ole hakusi kohde, voit eliminoida nämä tulokset syöttämällä hakulausekkeen **arnold -schwarzenegger**. Jos taas haluat nopeasti informaatiota muista mp3-soittimista kuin iPodista, voit käyttää hakusyötteenä seuraavaa: **mp3 player -ipod**.

II AND ja OR-operaattorit

Google olettaa automaattisesti, että syöttäessäsi useampia hakutermejä haluat hakea sivustoja, joilla kaikki termit esiintyvät. Aina näin ei ole asianlaita. Kuten edellisessä kohdassa neuvottiin, voit eliminoida hakutermin käyttämällä miinusmerkkiä. Jos sen sijaan haluat hakea esimerkiksi vaihtoehtoisia hakutuloksia, tarvitset Googlen **AND** ja **OR** -operaattoreita.

Googlen perusolettamus on **AND**. Jos hakusyötteesi on siis **helsinki university**, tulkitsee Google sen samoin kuin **helsinki AND university**. Jos sen sijaan haluat hakea vaihtoehtoisilla hakutermeillä, voit käyttää **OR**-operaattoria. Kumpaakin operaattoria voi käyttää myös yhdessä. Huomioi,

että **AND** ja **OR** -operaattorit tulee kirjoittaa ISOILLA kirjaimilla. Muuten Google luulee, että tarkoitat 'and' ja 'or' -sanoja.

> Jos haluat esimerkiksi informaatiota sekä helsinkiläisistä yliopistoista että ammattikorkeakouluista, voit laittaa hakusyötteeksi **helsinki AND yliopisto OR ammattikorkeakoulu**. Hakutulokset koskevat näin sekä helsinkiläisiä yliopistoja ja ammattikorkeakouluja. Ilman hakuoperaattoreita tulokset koskisivat vain sivustoja, joilla käsitellään kumpaakin.

III Lainausmerkit

Jos haluat hakea sanatarkasti jotain lausetta tai sanajonoa, voit laittaa hakulausekkeen lainausmerkkeihin. Tällöin Google hakee tarkalleen hakulausekkeen mukaista lausetta. Lainausmerkkejä käyttäessä tulee välttää kirjoitusvirheitä; yksikin kirjoitusvirhe voi johtaa haun epäonnistumiseen.

> Jos haluat esimerkiksi löytää Matti Olavi Virtasen yhteystiedot, antaa hakusyöte **matti olavi virtanen** tulokseksi kaikenlaisia sivustoja, joilla termit esiintyvät. Jos sen sijaan hakusyötteesi on **"matti olavi virtanen"**, ei hakutuloksissa näy enää esimerkiksi pelkkiä Olavi Virtasia.
>
> Lainausmerkit ovat myös hyödyllisiä haun rajaamisessa. Jos esimerkiksi kysymys on "kuka myöhemmin Woody Allenin kanssa työskennellyt näyttelijätär tuli tunnetuksi TV-ohjelmasta Peyton Place", saat tuloksen hetkessä hakulausekkeella **"peyton place" "woody allen"**.

IV Samankaltaiset sanat

Jos sinulla ei ole tarkkarajaista käsitystä hakukohteesta, voit myös hyödyntää Googlen samankaltaisten sanojen hakuoperaattoria. Lisää tällöin epätarkkojen hakutermien eteen aaltoviiva **~**.

> Jos esimerkiksi haet hakutermillä **automobile**, antaa Google tuloksia ainoastaan tätä sanaa käyttäviltä sivuilta. Jos sen sijaan hakusi on **~automobile**, on hakutulosten joukossa myös esimerkiksi sanan 'car' sisältäviä verkkosivustoja. Samankaltaisten sanojen haku ei toimi toistaiseksi suomen kielellä.

V Villikortti

Jos et tiedä tarkalleen, mitä olet hakemassa, tai kykenet määrittelemään hakulausekkeen vain osittain, voit käyttää villikorttia. Korvaa tällöin tähdellä * ne hakutermit, joita et tiedä, tai joista et ole varma. Tämä on kätevää, jos haet esimerkiksi jotakin lausetta, mutta et muista sitä varmuudella oikein.

> Voit esimerkiksi etsiä Jack Nicholsonin tähdittämää elokuvaa hakulausekkeella **yksi * yli käenpesän**.

Filosofian Akatemia

EDISON
Laajennettu mieli

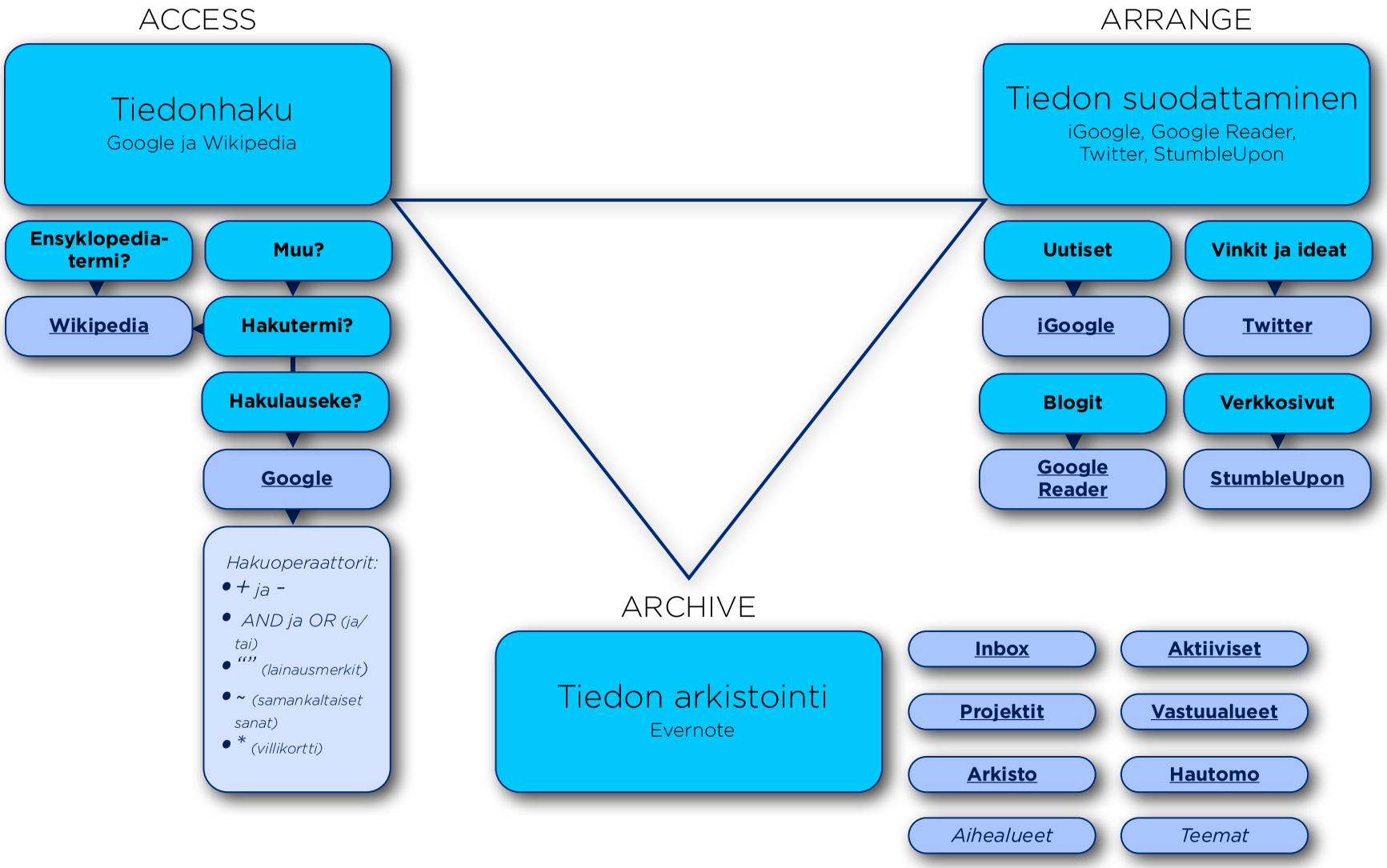

www.filosofianakatemia.fi